

Wymagania na poszczególne oceny z historii dla szkoły podstawowej

„Wczoraj i dziś” kl. 8

Celujący – Uczeń wzorowo opanował treści nauczania przewidziane programem, samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Ocenia postawę władz polskich i aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.; opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941; wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS; wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS; omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów ; ocenia postawy wobec Holokaustu; omawia działania wojenne na morzach i oceanach, ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny, przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania ; przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej, ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii; porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego; omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej , losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej, przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych; charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala, wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją; przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu, ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów; opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich, omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego, ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną, ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego; ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej; wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie, ocenia znaczenie powstania ONZ oraz politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec; charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina, charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa; opisuje proces dekolonizacji Indochin, charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce i problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości, omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny, ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii; ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu i rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim; wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG, omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej, ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny, omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych, wymienia przejawy terroryzmu politycznego , ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. i znaczenie reform soboru watykańskiego II; ocenia postawę żołnierzy wyklętych i postawy Polaków wobec nowego reżimu, podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie, omawia przebieg odbudowy Warszawy, określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu; ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu; ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń

poznających, zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. oraz rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL, wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej, opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec; ocenia okres rządów E. Gierka; wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne; wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją; ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego; ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej, przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego; ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce; ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r., omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.; ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE, opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem, wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO. Łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin, dostrzega zmienność i ciągłość procesów historycznych; analizuje, formułuje sądy, wyciąga wnioski i ocenia argumentując. Jest bardzo aktywny na lekcjach, systematyczny, twórczy, wzorowo zorganizowany.

Bardzo dobry – Uczeń opanował w pełni podstawę programową, wykazuje się nie tylko dużą wiedzą, lecz także zrozumieniem procesów historycznych. Identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby, przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r., omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow, wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski; zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941), przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 i ekspansję ZSRS w latach 1939–1940; zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943), przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 oraz w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich; wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary, zna datę konferencji w Wannsee (I 1942), identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity; wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie, porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców, przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów; zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943), identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera, wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r., przedstawia przebieg walk w Afryce, charakteryzuje ekspansję japońską w Azji; wyjaśnia znaczenie terminów: *Lend-Lease Act*, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze, zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i II 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945), identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego, charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej oraz działania na frontach w latach 1944–1945; wyjaśnia znaczenie terminów: *volksdeutsch*, *volkslista*, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak, identyfikuje postać Hansa Franka, przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją, przedstawia i porównuje politykę

okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie i cele deportacji Polaków w głąb ZSRS; zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943), identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga, wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie, omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski, opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa, wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej; – wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa, zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944), identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka—Jeziorańskiego, wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj, wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK; wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich, charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy, opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu; opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim; wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama”, zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944), omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie, charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego; wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”), identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego, przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów, podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie, opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego; opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego, wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja, zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949); przedstawia polityczne skutki II wojny światowej, wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego; zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956), identyfikuje postać Imre Nagya, przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia, wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r., przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.; zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949), wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm, przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej, opisuje komunistyczne reżimy w Chinach, opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga, podaje przyczyny konfliktu indyjsko--pakistańskiego, przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach; zna datę wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), identyfikuje postać Saddama Husajna, omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości, opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego, omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej, przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie; identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.; wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji; – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna, przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej,

wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej; przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60., wymienia hasła ruchów kontestatorskich, wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA, wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II, prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w., omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich, opisuje walkę o równouprawnienie rasowe, wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.; charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej, przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego, realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego oraz etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów, przytacza metody terroru stosowane przez komunistów; przedstawia okoliczności powstania PZPR, konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego „założenia Konstytucji PRL z 1952 r., omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu, opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła; – zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego, omawia proces odwilży, charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim, wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r., znaczenie terminów: *List 34*, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO) i przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.; wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju, identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera, wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów, przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. oraz wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków; wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ), identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce, charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.; zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981), identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy, omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”, przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.; zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984), przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie, charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego, przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny, wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce; zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991), charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej, wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego oraz proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie, wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego; wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki, zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego, omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu, przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego; wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”, zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999), identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego, omawia koszty społeczne reform gospodarczych, charakteryzuje scenę

polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski, przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej, wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego; wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka, zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008), określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej, wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO. Pracuje systematycznie, jest aktywny, podejmuje się dodatkowych zadań, aktywnie współpracuje w grupie.

Dobry – Uczeń opanował wiedzę faktograficzną i umiejętności na poziomie ponadpodstawowym . Wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. oraz znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”, zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) ; przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski; wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi; identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina, wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji, opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie; wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu, identyfikuje postać Gieorgija Żukowa, wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r., przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej; wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota”, charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec, wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu, wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom; wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne, wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie oraz znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej; przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie; zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń), omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej; omawia postanowienia układu Sikorski–Majski, wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku); wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż, wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego, wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa; wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne, identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery, omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki; przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego; zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945), omawia okoliczności i skutki powstania TRJN; identyfikuje postacie: George’a Marshalla, wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie, przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich, wskazuje okoliczności powstania NATO; wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) oraz znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej; omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego; omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach oraz przebieg rewolucji kulturalnej ; wyjaśnia znaczenie terminu „Pustynna burza”, wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich, przedstawia okoliczności, w jakich powstało

państwo Izrael; zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969), omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny; zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985), identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcidade Gasperiego, wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE, wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej; zna datę buntów studenckich we Francji (1968), przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w., omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki; wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel, identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”, przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej, opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce; zna datę planu sześcioletniego (1950–1955), wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak; podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim; wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej; wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r., omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce, przedstawia przebieg obchodów milenijnych; zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976), omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa, wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka; opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r., określa cele i opisuje działalność KOR-u, wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”, omawia przebieg wydarzeń sierpniowych; charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa i okoliczności rozpadu ZSRS, identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa, przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.; podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu, przedstawia następstwa wyborów czerwcowych; omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza; wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE, przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE; Często zgłasza się na lekcji, posługuje się poprawnym językiem, udziela pełnych odpowiedzi. Aktywnie współpracuje w grupie.

Dostateczny – Uczeń posiada podstawową wiedzę przewidzianą podstawą programową. Identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego; wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej, podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu; wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja, zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940), wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.; wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem, wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki; przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów; omawia bilans Holokaustu; wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada, identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla; wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS, charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej; wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły

Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska, wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej, wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie; wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki, przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego; identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego, wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego; identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”, przedstawia założenia planu „Burza”; wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu, identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski; wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana, zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń, wyjaśnia, czym była zimna wojna; wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie, zna datę powstania węgierskiego (X 1956), identyfikuje postać Nikity Chruszczowa, omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej; wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu, identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Mahatmy Gandhiego, wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan, przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji; wyjaśnia znaczenie terminu konflikt żydowski—palestyński, identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego, wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej; wyjaśnia znaczenie terminów: Praska Wiosna, zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968), wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu; wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht, zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957); zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965), identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI; wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu, zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947), identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”; wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich; wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm; zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952), podaje założenia planu sześcioletniego; wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r., zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970), charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL; wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka, opisuje życie codzienne w czasach PRL; wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r., zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979); wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe, przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.; przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce; wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, *perestrojka*, *glasnost*, zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991); wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, zna datę powołania rządu

T. Mazowieckiego (1989); wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny, zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005), wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. oraz najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej; wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne, przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE, omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO. Umie wypowiadać własne zdanie na dany temat, stawia pytania. Pracuje na lekcji, czasami sam się zgłasza, jego wypowiedzi są niepełne; aktywnie współpracuje w grupie.

Dopuszczający – Uczeń wykazał się znajomością wiedzy koniecznej, określonej podstawą programową. wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie, zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939), identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a ; wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r., wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana, zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady, identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej, wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady, izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie; zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945); identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana; wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”; zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940), wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska, zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943); wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty, zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN), zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945) wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne, identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana, wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni, wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski, zna datę śmierci J. Stalina (1953), wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki, zna datę Roku Afryki (1960), wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego, wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro, zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992), podaje przyczyny integracji europejskiej, identyfikuje postać Roberta Schumana– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch

kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa; wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci); wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwa Rolne, identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta; wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego, prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy; wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu, identyfikuje postać Edwarda Gierka, przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za jego rządów ; wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR); identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia; wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”, zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980), identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz; wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie, zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981), identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki; wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów, identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla; wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe, zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989), identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego; wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska; zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004). Uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela; jego wypowiedzi są niejasne i niepełne, nie unika współpracy z grupą, ale nie wykazuje w tym własnej inicjatywy.

Jeżeli uczeń nie spełnia wymagań niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej, nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności, nie wykazuje chęci wyrównania braków, które uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną.

Rozkład oparty na programie nauczania *Wczoraj i dziś* autorstwa Tomasza Maćkowskiego, na bazie opracowań wydawnictwa Nowa Era.

Anna Szewczyk

